

! Največji slovenski dnevnik !
! v Združenih državah !
Večja za vsa leta \$400
Za pol leta \$250

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
A 54,000 Readers.

TELEFON: 2376 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 203. — ŠTEV. 203.

NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 29, 1919. — PETEK, 29. AVGUSTA, 1919.

VOLUME XXVII. — LETNIK XXVII.

POLOŽAJ V AMER. RUDNIKIH

PREMOGARSKA ASOCIJACIJA JE VZNEMIRJENA VSLED POLOŽAJA V PREMOGOVNIKI. — CILJ DELAVSKIH VODITELJEV JE BAJE NACIJONALIZACIJA TER TRIDESETURNI TEDEN. — PRESENETLJIVA RAZKRITJA.

Washington, D. C., 27. avgusta. — Podkomitej senatnega komiteja za meddržavno trgovino, kateremu načeljuje senator Frelinghuysen, je pričel danes s preiskavo glede premogarskega položaja v Zdr. državah. Nekatera razkritja so baje naravnost presenetljiva.

Glavna priča, ki je bila zaslišana, je bil N. N. Taylor, predsednik National Coal Association, ki je rekel, da je pričakovati "direktna akcija" od strani delavcev.

Mr. Taylor je obrazložil razmerje med posestniki rovin ter premogarskimi unijami. Izjavil je, da je imel posla z organiziranim delom od leta 1886 naprej in da govori vsled tega brez strasti ali predsodkov.

Tekom številnih let so posestniki rovin priznavali in izvajali princip skupnega pogajanja za določanje plač in delavskih pogojev. Vsako leto je bil sklenjen dogovor med proizvajalci različnih sekcij ter uslužbenci. Ta dogovor je temeljil na dogovoru med vsemi proizvajalnimi središči. Doba, tekom katere je bila pogodba veljavna, se je končevala v različnih skupinah v različnih dobah in vsled tega tudi ni obstajala dosedaj nobena resnična nevarnost, da bi bilo na tem polju nesoglasje v istem času splošno v vseh sekcijah premogarske industrije.

Tekom vojne pa so stopili na mesto starih dogovorov novi dogovori, ki so se vsi glasili, da se bodo končali s mirovno proklamacijo, vsled česar bi bilo treba uveljaviti nove dogovore istočasno za celo deželo. S tem pa je tudi ustvarjena nevarnost, da se dogovor izjalovi ter postane možna stavka v vseh premogovnikih dežele.

Predsednik Hayes, premogarske unije, se je pred kratkim vrnil iz Anglije, kjer se je posvetoval z angleškimi delavskimi voditelji. Takoj po njegovem povratku so premogarji pričeli izjavljati, da bodo po proklamaciji miru zahtevali petdnevni delavski teden ter šesturni delavni dan obenem z velikim povečanjem plače.

Premogarji izjavljajo, da bodo tudi zahtevali nacionalizacijo premogarskih rovin. Te zahteve bodo sestavili na narodni konvenciji premogarjev, ki se bo vršila v Clevelandu dne 9. septembra. Dne 25. septembra pa se bodo zastopniki premogarjev in posestnikov premogovnikov posvetovali v Buffalo glede novega dogovora.

— Če ta konvencija ne bo mogla priti do soglasja, — je rekel Mr. Taylor, — ne bo mogla ta dežela proizvajati nekaj časa nobenega premoga.

Taylor je omenil tudi stavke, ki se vrše v različnih sekcijah in v različnih delih dežele in to proti pisanim dogovorom. Upozoril je tudi na delavnost agitatorjev, ki širijo nauk o sovjetskem obratovanju premogovnikov in ki hočejo strmoglaviti sedanje bolj konservativne ljudi, ki kontrolirajo premogarske organizacije.

— Če ne bomo šli na delo takoj, ne bomo mogli rešiti položaja pravočasno, — je rekel Mr. Taylor. — Produkcija premoga je odvisna od treh stvari, kojih prva je ta, da kupovalci ne vstrajajo pri zahtevi glede gotovih oblik premoga; druga je ta, da dobijo družbe dovolj prevoznih sredstev, in tretja, da si zagotovijo polno sodelovanje dela.

Po mnenju Mr. Tailorja potrebuje dežela približno petsto milijonov ton premoga. Od prejšnjega leta je ostalo nekako trideset milijonov ton, vsled česar bi bilo treba izkopati tekom letošnjega leta 470 milijonov ton. Do zadnjega tedna pa je znašala produkcija le dvesto šestdeset milijonov ton, a kljub temu bi se odpomoglo položaju, če bi se moglo tekom preostalih devetnajstih tednov tega leta izkopati povprečno enajst milijonov ton na teden.

Tekom vojne so spravili premogorovi na dan trinajst milijonov ton na teden ter je vsled tega upati, da bo mogoče s sodelovanjem železnice in delavcev spraviti od sedaj naprej na dan po enajst milijonov ton premoga.

Zasliševanje pred senatnim odborom glede premogarskega položaja je bilo odrejeno, ker so se pričele širiti razne razburilne vesti o izkoriščanju ter o zarotah med delavskimi organizacijami.

Voditelji delavskih organizacij dolže, da so se domenili z voditelji premogarjev v Angliji in da hočejo izsiliti za ameriške premogovnike iste delavske pogoje kot veljajo v Angliji od 16. julija naprej. Pravijo, da bodo zahtevali premogarske organizacije petdnevni delavski teden ter šesturni dan in nekako 60 odstotkov višjo plačo. Istočasno se bo baje pričelo gibanje za ponarodenje vseh premogovnikov ter za obratovanje slednjih od strani delavcev samih. — Pravijo celo, da bodo skušali delavski voditelji dočeti istočasno ponarodenje železnice in premogovnikov. V ta namen namenjajo proglasiti istočasno stavko železničarjev ter premogarjev.

Na drugi strani pa se množe obdolžbe, da skrivajo lastniki premogovnikov velike množine premoga v izkoriščevalne svrhe.

J. D. Morrow, predsednik National Coal Ass'n., je bil prva priča. Izjavil je, da bo opaziti tekom bodoče zime resno pomanjkanje premoga ter izjavil nadalje, da bo odgovornost za to padla v glavnem na železniško administracijo. Rekel je, da bi bili premogovniki v stanu proizvesti zadostno množino premoga, če bi generalni železniški ravnatelj vpošteval premog ter mu dal prednost v transportaciji kot je zaslužil.

Glede cen je navedel Morrow statistike, ki kažejo, da je povprečna cena premoga ob premogovnikih izdatno manjša kot je bila tekom vojne. Dal je tudi na razpolago podatke, ki kažejo, da se de-

VALEŠKI PRINC IN VLAKE, V KATEREM SE VOZI PO KANADI.

PROTI GROMADENJU ŽIVIL V LEDENICAH

Dr. Wiley nasprotuje gromadenju živil v ledenicah, ki traja več kot eno leto.

Washington, D. C., 27. avgusta. — No leto je povsem zadostno za obdržanje živil v ledenicah, soglasno z dr. Harvey W. Wiley, očedom zveznih postav glede čistih živil, ki je nastopil večer pred hišnim poljedelskim komitejem.

Teletine, različnih vrst divjačine in rib bi se ne smelo nikdar staviti v ledenice, — je izjavil dr. Wiley. Rekel je nadalje, da bi se ne smelo nikdar staviti v ledenice živila, katera je mogoče dobiti od proizvajalcev ob vsakem letnem času. Edini vzrok, da delajo številni to, je ta, da višajo s tem cene. Rekel je, da višajo ledenice v sakem slučaju cene živil, da pa so potrebne, če hočejo konsumenti ob vsakem letnem času isto hrano in ista živila.

— Različne vrste rob in ostrig, — je rekel dr. Wiley, — bi ne smele ležati na ledu mesece in to radi tega, ker se hitro pokvarijo in vsled tega tudi odvažajo številni prodajalci tozadevne zaloge ter vrste ter jih nadomeščajo s svežimi tekom seje za ta živila.

— Govedina se izboljša potom kratkega ležanja na ledu, vendar pa bi ne smel čas presegati dobe štirih ali petih mesecev. Jajca je seveda treba spraviti v ledenice, da se ima na razpolago potrebno zalogo v času, ko kure ne vaje, a okusnost jajc je v nasprotnem razmerju z dobo, tekom katere leže v ledenici. Jajca bi se ne smelo nikdar držati v ledenici dalje kot deset mesecev in vsa zaloga prejšnjega leta bi morala biti na trgu do 1. marca naslednjega leta, torej v času, ko postanejo jajca zopet obilna.

Surovega masla bi se ne smelo držati na ledu dalje kot deset mesecev ter bi morale biti na trgu vse zaloge prejšnjega leta do junija meseca naslednjega leta. Moka je najboljša takrat, ko je zmletla. Sladka koruza izgubi polovico svojega sladkorja v teku štirindvajsetih ur potem ko je vzeta s stbla, kajti sladkor se med tem času izpremeni v škrob. Meso v splošnem bi ne smelo ostati v ledenici dalje kot štiri ali pet mesecev.

Dr. Wiley zagovarja na odločen način bolj razširjeno uporabo pulveriziranega mleka mesto svežega mleka.

— Moji eksperimenti so dokazali, da dela pulverizirano mleko izvrstno pitno mleko, v kolikor pride pri tem v poštev redilna vrednost, — je rekel. — Pulverizirano mleko ima okus, kateremu se je treba privaditi, a je izvrst-

hivale skoraj vse majne za svoj proizvod veliko manj kot je bilo pričakovati in to valed pomanjkanja povpraševanja po premogu in sedaj vsled pomanjkanja prevoznih sredstev. Povprečna cena premoga ob premogovniku v Združenih državah je sedaj 2 dolarja 46 centov, za tono v primeri s sedmimi dolarji v Angliji in več kot osmi dolarji v Franciji.

IZ PARIZA

Ameriški komisarji so tako razburjeni vsled razvojev, da se hočejo umakniti z mir. konference.

Pariz, Francija, 28. avgusta. — V krogih mirovne konference so danes krožila poročila, da bodo imele vse nadaljne komplikacije glede zadev na bližnjem iztoku za posledico, da se bo ameriška mirovna komisija umaknila s konference ter vršila svoje posle iz Washingtona.

Javna tajnost je tukaj, da so bili nekateri najbolj važni Amerikanci v Parizu skrajno ogorčeni tekom zadnjega časa radi postopanja mirovne konference z ameriško politiko in ameriški komisariji. Prav posebno so pri tem prizadeti Francozi, glede katerih pravijo, da so rekli, naj se ameriška komisija umakne za svoje Hindenburgovo črto za Atlantikom, ki je edino primerno strateško mesto za ameriško diplomacijo, ki je bila zadnji čas najbolj priljubljena igrača v roka mojsterskih diplomatov drugih narodov.

Natančni opazovalci položaja pa so danes z vso odločnostjo trdili, da se Amerikanci ne morejo umakniti s konference. Posamezni člani komisije so lahko ogorčeni vsled postopanja katerega so bili deležni ter lahko mislijo na to, da se umaknejo, vendar pa je cela stvar v rokah predsednika Wilsona, ki je bil tekom svojega bivanja v Evropi odločno proti vsem takim dramatičnim korakom kot so jih vprizorili Italijani in Grki, ko so ogorčeni zapustili mirovno konferenco. Če bi se Amerikanci nameravali umakniti s konference, bi storili to že zdavnaj, ali vsaj predno je izgubila mirovna konferenca ves svoj ugled. Mirovna konferenca niko gar več ne zanima.

Izvedenci pravijo, da se je hotel ameriška komisija umakniti radi rumunskega položaja in radi dramatičnih razkritij, katera je objavil Herbert Hoover glede razmer v Budimpešti.

Hanson je izjavil, da se hoče umakniti iz urada radi slabega zdravja in zato da bo mogel posvetiti ves svoj čas literarnemu delu.

Seattle, Wash., 28. avgusta. — Danes so tukaj izvedeli, da bo Ole Hanson še tekom današnjega dne objavil svojo resignacijo kot žu-

REVOLUCIJA V ČRNGORJI

Ves Balkan se bo mogoče vnel vsled vstaje Črnogorcev, katero skušajo Srbi s silo zatreti.

London, Anglija, 28. avgusta. — Vseposod po Črnigori so izbruhili boji in cela dežela je v stanju revolucije, soglasno s poročili, ki so dospela danes semkaj. Položaj je skrajno resen, in Srbi si prizadevajo na vse načine, zatreti vstajo.

— Vse kaže, da stojimo pred novimi zapletljivi na Balkanu — je rekel nek odlični človek poročevalcu "Associated Press".

Črnogorci so pretrgali železniško zvezo med Virpazarjem in Barom. Ob obali Srbi dobivajo ojačenja, vendar niso uspešni v svojih naporih, da bi porazili revolucijonarno gibanje. Tako se glasi v poročilih, ki pravijo nadalje, da je srbski narodni duh zopet zburjen in da postaja ogorčenost črnogorskega naroda napram Srbom vsak dan večja.

POTOVANJE PREDSEDNIKA

Washington, D. C., 28. avg. — Objava potnega načrta predsednika Wilsona, ki je vprizoril potovanje po celi deželi ter pozivljajal narod, naj zahteva odobrenje mirovne pogodbe, bo prišla iz Bele hiše tekom današnjega ali jutrišnjega dne.

Glasi se je, da so načrti skoraj dovršeni in da bo predsednik odpotoval tekom desetih dni ali dveh tednov. Predsednik bo odšel najprej na Pacifično obal ter po najbrže obiskal večino zapadnih držav tekom tritedenskega potovanja.

Dočim je predsednik sestavljal svoje načrte za potovanje, se je senatni odbor za zunanje zadeve pripravil, da obnovi svoja zaslišavanja. Današnja seja je posvečena vprašanju črnev ter so bile pozvane zamorske delegacije, ki sa dobile nalog, naj predložijo svoje nazore glede razdelitve nemških kolonij v Afriki.

Med zaslišanimi bodo tudi zastopniki Lige enakih pravie in lige temnejših narodov sveta.

DENARNE POŠILJATVE V IZTOV, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvrnjemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je za seženo po italjanski armadi.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo goče zamude v izplačilu ne more mo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir \$ 6.30
100 lir \$ 12.00
500 lir \$ 59.00
1000 lir \$ 118.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft

TVRDKA FRANK SAKSER, 78 Cortlandt St., New York, N. Y.

Cena kronam vedno pada

Pošiljamo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bomo in Hercegovino popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kake mo goče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pošiljamo v staro domovino, naprimer: 100 kron \$ 3.25 1000 kron \$ 30.30 300 kron \$ 9.40 5000 kron \$ 148.00 500 kron \$ 15.15 10,000 kron \$ 295.00

Denar nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER, 78 Cortlandt Street, New York, N. Y.

NAJPREJ SUŠA, POTEM ŠELE GENEJŠA ŽIVILA

Senator Stirling zahteva, naj se najprej sprejme prohibicijsko enforcement predlogo.

Washington, D. C., 28. avg. — Zakonodaja za katero je naprosil gen. pravdnik Palmer v svojem boju proti visokim življenjskim stroškom, bo zavlečena, dokler ne sprejme senat prohibicijske enforcement postavne.

Razširjenje postavne glede kontrole živil za katero je naprosil Palmer, je v ugodnem smislu predložil senator Gronna, načelnik poljedelskega odbora. Senator Stirling iz So. Dakote, ki ima v rokah prohibicijsko predlogo, pa je obvestil senat, da bo vstrajal pri svoji zahtevi, naj razpravlja in sprejme senat najprej prohibicijsko enforcement predlogo ter šele nato nove predloge, tikačoe se zmanjšanja življenjskih stroškov.

Senator Stirling je rekel: — Naprosili so me, naj dovolim predložitev razprave o prohibicijski enforcement predlogi, a jaz ne bom privolil nikdar v tako predlogo. Vprašali so ga naro: Ali pravijo informacije, ki ste jih dobili, da je bila vojno-prohibicijsko postavne splošno kršena, ker ni nikake enforcement zakonodaje?

Stirling je odvrnil: Prodajali so velike množine pijače. To pravi informacije, ki sem jih dobil in je to tudi naziranje generalnega pravdnika Palmerja. Justični department ne more natančno izsiliti postavno, kajti soglasno s postavno mora biti pijača, katero prodajajo, najprej preizkušena, da je v resnici opojna, nakar lahko justični department prepove prodajo dotične pijače.

Razentega pa nima justični department nikake zakonodaje in nikakega stroja, da bi strogo izvedel določbe prohibicijske postavne. Nova enforcement predloga ne bo le dajala na razpolago nadaljnje stroja, temveč bo tudi določala, da je opojna pijača, ki vsebuje več kot pol odstotka alkohola.

Sprejem te predloge je vsled tega skrajno nujen.

Senator Stirling je rekel, da je senatni odbor izbral številne točke v predlogi, in da bo senat zamogel kaj hitro sprejeti predlogo.

MONOPOLIZIRANJE PLOVBE PO DONAVI.

Dunaj, Avstrija, 28. avgusta. — Glasi se, da se pogajajo angleški in francoski kapitalisti glede nakupa avstrijskih, ogrskih in srbskih parnikov, da tem potom monopolizirajo plostvo ter prevažanje blaga po Donavi.

Rumunske parobrodne družbe nočejo prodati svojih interesov ter hočejo tekmovali s tem mednarodnim sindikatom, če bodo v stanu zagotoviti si podporo od zunaj.

GLAS NARODA

Slovenski Dnevnik

Osnov. dan. 1918. 79

SLOVENSKO PUBLIKACIJSKO DRUŠTVO

Incorporated in U.S.A.

FRANK BAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of business of the corporation and address of above officers:
31 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" is published weekly on Thursdays except on holidays.

Na leto leta 1919. Na Ameriko	Na leto leta na mesto New York \$2.00
Na leto leta 1919. Na Evropu	Na leto leta na mesto New York \$2.00
Na leto leta 1919. Na Evropu	Na leto leta na mesto New York \$2.00

GLAS NARODA

"Voice of the People"

Published every day except Sundays and Holidays

Subscription yearly \$6.00

Advertisement on agreement

Diplom brez plačila in osebno, ali po pošti, pošte. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Vsi spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prošnje, ki jih namaznati, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

"Voice of the People"

Published every day except Sundays and Holidays

Subscription yearly \$6.00

Advertisement on agreement

31 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Telefon: 2579, Cortlandt.

Crnogorac ne če

Balkanski hotel je začel zopet vrteti. Črnogorci so vstali ter vzporedili buno proti svojim bratom Srbom, ki so jim vladali zadnji čas.

Ker manjka verodostojnih informacij iz Črnogore in celokupne Jugoslavije, in ker ne pusti srbska vlada v inozemstvo nikakih pravih poročil o notranjem položaju v Jugoslaviji, tudi ne moremo sočiti, v koliki meri je upor Črnogorcev upravičen.

Kot nam je znano, je črnogorska narodna skupščina sama odstavila dinastijo Njegošev ter proglasila svoje združenje v Jugoslavijo.

To seveda ni slo v glavo staremu intrigantu Nikoli, ki je sedaj na varnem v Parizu in ki ruje proti onim, ki se zavzemajo za trajno spojitve Črnogore z ostalim jugoslovanskim plemenom.

Nikita je bil avtoriteta starega kova, absoluten vladar, diplomat, pesnik, junak nad junaki ter imel vse značilne poteze svojega tovaraša Viljema Hohenzollernskega.

Nikdar bi si ne mogel misliti, da bo nekega dne sfrčal s prestola in da si bo črnogorski narod izbral drugega vladarja, to je narod, katerega nikdar niso vpeljali na svet in kateremu je vladal z železno roko in kruto pestjo.

O tem nam pričajo številni črnogorski veljaki, ki so si nakopali Nikitin srd ter morali zato zdihovali v črnogorskih temnicah desetletja in desetletja.

Cela akcija proti Srbiji je gotovo izšla vsled tega iz Pariza in podpiralo jo je gotovo tudi Italija, ki bistveni interes je oslabiti jugoslovansko državo ter jo razcepiti.

Stari Nikita je, kakor znano, tast italjanskega kralja Viktorija Emanuele ter ima vsled tega zaslombo oficijelne Italije. Tudi če bi ne bilo nobenih drugih političnih ozirov, bi že ta družinska vez zadostovala, da stopi Italija na stran Črnogore ter proti Srbiji in Jugoslaviji vobče.

Radi vrjememo, da se Srbi mogoče niso vedli povsem uzorno v Črnogori in da so nastopali kot gospodarji ne pa kot bratje. Da so jim to Črnogorci zaželeli, tudi razumemo, kajti Črnogorci ljubi svobodo svojih gora nad vse ter se ni hotel nikdar ukloniti tujcu Turčinu je kljuboval nešteta stoletja, ko je bilo turško cesarstvo na višku svoje moči in upliva.

Združenje s Srbijo in Jugoslavijo pa gotovo ni pomenilo za Črnogorce jarem tujca, temveč le združenje z brati iste krvi in istega jezika.

Odpor Črnogorcev proti Srbom je vsled tega kaj žalosten pojav, ki nam priča, da bo na Balkanu še dosti bojev, predno bodo prišli vsi do pravega spoznavanja položaja ter do prepričanja, da je ena urole v slogi in edinosti moč.

Prohibicija ima prednost

Iz Washingtona prihaja zelo razveseljiva vest. Kakor znano, je uveljavljena izza prvega julija takozvana vojna prohibicija, čeprav ni nobene vojne več.

Vojna prohibicija pa je bila dosedaj le parkelj, katerega so si krali na zid. Bila je stara babnica, ki nima v celjustih nobenega zoba in ne more grizti.

Po prvem juliju so prodajali vse opojne pijače naprej tako kot prej, kajti občinske in okrajne oblasti niso hoteli posredovati ter izjavile, da je to stvar zvezne oblasti in justicijskega oddelka.

Prohibicionisti zahtevajo uveljavljenje postavbe, da bodo izvedene najstrožje prohibicionistične odredbe. Ta predloga je bila sprejeta v poslanski zbornici, v senatu pa še ne.

Medtem časom, ko je bila ta predloga v rokah senatnega komiteja, se je pojavilo drugo — neizmerno bolj važno vprašanje, s katerim bi se tudi moral pečati kongres, namreč vprašanje velikanske draginje in velikanskih cen za vse najbolj nujne življenske potrebščine.

Ameriški železničarji so prvi nastopili ter zahtevali, da storijo kongres svoje korake ter iztrebi izkoriščanje delavskega naroda. Kongres se je tega vstrašil ter začel v resnici nekaj debatirati o zakonodaji proti draginji. Prohibicijska predloga je bila medtem v rokah senata in sedaj zopet nastopili suhači v senatu ter izjavili, da je treba najprej napraviti Ameriko čisto suho ter šele nato skusiti, kako bi se dalo zmanjšati življenske stroške ter odpraviti veliko draginjo.

Oui pravijo: — Kaj nam mar, če ljudje stradajo in s čjih kapitalisti izkoriščajo? Glavna stvar je, da ne bodo dobili pijače, ter za denar, ki ga izdajajo za pijačo, rajši kupovali meso!

ROJAKI NAROČATE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

Dopisi

Lorain, Ohio.

Ordo ali lepo, kar je res, je res. Moram poročati površno, kako sem obhajal slavni dan 24. avgusta 1919. Veste, moja malenkost se povsod rine v ospredje, tako tudi sedaj, in ni minula slavnost v Collinwoodu brez moje navzočnosti. Že poprej smo se pomenkovali, da bomo šli v Collinwood na slovenski praznik otvoritve Slov. Doma 24. avg.

Takoj zjutraj omenjenega dne sem tako malo čutil in ni se mi ljubilo vstati iz gnezda. Ura je bila že 8.30, ko se pripravim, da vzdignem svoje kosti. Ves krnžljav, nič nisem videl, dokler nisem oči odmočil. Eni so mi se rekli, da bom zamudil, pa nisem, ker jaz se hitro napravim, seveda zato, ker obleke mi ni treba zbirati, imam namreč samo eno. V par minutah sem bil že v redu. Vozni listek sem bil že poprej kupil, seveda na puf, tako da se nisem nič bal, da bi šla strikara brez mene. Grem pašasi po 29. ulici do Globe Ave., tam se pa kaj obrnem na desno, ne da bi koga vprašal, če grem prav ali ne. Ko jo prikrčem do vogla grocerijskega stora, pa vidim človeka, ki podpira vogal. Jaz pa pomislim, seveda sam nase, se razumem, nisem mogel radovednosti zadržati in ga kar vprašam: Kaj delaš tukaj in kdo si? Si Slovenec? Nisem. Si-li Hrvat? Nisem. Pa zineva v angleščini: Kaj pa si za en vrag? Malo me kapasto pogleda in reče: Nisem, bogami, nisem! Jaz ga pa le še lepo ogovarjam, da naj mi pove svojo srčno željo. Rečem mu: Si-li žejen, lačen, jezen ali pa belan? Zopet: Nisem! Meni pa se je začel že smiliti. Itog nas varij, kaj pa stojš tukaj krivo kakor kozlov rog? Nato ga prijazneje vprašam: Kaj bi rad, prijatelj? Odgovori mi: Sem ne vem, kam bi se obrnil. Jaz pa rečem: Veš kaj, prijatelj, z menoj pojdi, boš imel vsece urice! In že je bil vesel ter me zadovoljno pogleda v moj špikesti nos in me vpraša, kam da grem. Jaz sem mu po pravici povedal, da grem v Collinwood na slovenski praznik, ker takraga se niso imeli in tudi samo danes je, namreč otvoritve Slov. Doma. In šel je z menoj. Ko prideva na vogal 28. ceste, je bilo že vse polno ljudi. Ona moja me je pa že od daleč videla in začela mahati z ročico ruto v znamenje, da me že čaka. Jaz pa v zadregu mislim, bi-li šel ali ne. Malo me je bilo sram, malo pa ne, in sicer zato, ker sem svojemu prijatelju pravil, da nimam nobene zveze tisti dan z nikomur. Pa glej ga, vruga! Jaz sem mislil, da je ona punca meni mahala, pa sem se motil, kakor vedno. Mahala je mojemu prijatelju. Jaz pa v jok. Tako so mi padale iz oči kakor orehi čez nos na tla; ena mi je padla na nogo, oziroma palec, da se mi bo menda noht snel. Ljudje so se začeli pogovarjati ter izražati drug drugega, če je Jurček res tako vesel, da se kar potji. Mislim, da mi je le vroče. Oni, ki me belj od blizu poznajo, so pa rekli, da Jurček ni nikdar tak kakor drugi; če se drugi jokajo, se on smeje, če se pa drugi smejejo, on joka. Ali, dragi moji, kaj si mislite, biti tako varan? Vsek bi se jokal, če bi se mu tako naredilo kakor meni. Potem pa reče eden: Jurček, stopi bližje ti si v programu! In pokaze veliko žensko nogavico. Jaz pa, kot pred čema, sem kar stran gledal iz z roko pograbil za nogavico, misleč, dobro, da vsaj nekaj dobim in potem sem se kar z nogavico igral. Kar nenkrat pa začne igrati godča. Kak vrta sem imel dolg in usesa so mi stala kakor mačka. Pa reče eden — drugi so bili namreč že na kar: — Jurček, kje imaš nogavico, ali ne veš, da program še ni končan? In spravi sem se še jaz na karo. Gospodar kar da povelje, da naj bo obmestno mirno in naj pazno zasleduje program. Prva točka pe-tje. Kar zagrnelo je. O, časi srečni, sem si mislil sam pri sebi, seveda peti jaz ne znam. Poslušal sem pa tako tanko, da nisem ni sedel, ne stal, zija sem pa tako široko, da bi lahko minarjevo osel nesel žakelj moke skozi moja usta. Druga točka: nogavica. Sedaj sem bil pa jaz na vrsti. "Pedrobnosti" nogavice ne bom popisal, klor je videl, ve in to zadostuje. Tretja točka je bila čisti čas v veljavi. In zadnja točka, ta, ta mi je pa dala, ker glavna reč je v točki, da človek ne stega rok in da naj jih drži pri miru v žepu. Kar nenkrat zavpije eden: Jurček, ti si prvi kršil peto točko! In že so me hoteli kar iz kate ven poriniti. Bila je

sedba. Vprašan sem bil, zakaj imam tako dolge prste. Jaz pa ne delžen sem se izgovarjal in apeliral na vse navzoče, da naj mi nikar ne naložijo prehude kazni za to malenkost. Rekel sem: Vsi veste, da se kara hudo trese in meni je falila noga, da sem skoro padel in tako sem bil prisiljen se prijeti. Kar je bilo v bližini mene. Sodniki so se spogledali in enoglasno glasovali, da mi naj bo prizaneseno zaenkrat. Jurček pa ne bodi len, sem pa vse drugace mislil in na tih proslil Boga, da bi se kara še bolj tresla, da bi se jaz večkrat prijel ali pa čeli čast drži za kaj takega, pa nisem bil uššan.

Počasi smo despoli na določeno mesto v Collinwood. Tam sem se še zagostil dostojno obnašal. Po slavnem kerakantu smo despoli do Slovenskega Doma. Ogledovali smo krasno stavbo od zunaj in znotraj, ki jo je zgradila roka delavca Slovence, za kar jim izrekam največjo čast. Ponosni smo tudi mi na vsaj tako velik uspeh: solidarnosti in sloge med vami, rojaki v Collinwoodu, ker ste dokazali svoje najlepše veselje. Tudi mi se radujemo z vami. Naj ostane v dolnem spondu vami in nam dan 24. avg. 1919. Vi pa uživajte svojega truda, ki ste ga dosegli. Pozdravljeni!

Louis Prezelj

(Mnogo bolje bi bilo, ako bi bil g. dopisnik popisal potek cele slavnosti otvoritve Slovenskega Doma. Pa brez zamere! Ured.)

Great Falls, Mont.

Nekateri Slovenci so se zelo trudili, da bi slovenski narod pripravili do pravega spoznavanja, ali vse zaman. Vsi slovenski listi v Združenih državah so pisali in pojasnjevali, da naj pozabimo Avstrijo, da nismo bili drugega kot avstrijski sužnji. Ali to je enih deveda briga, kaj listi pišejo. To-like se je enia Avstrija prirastla k sreči, da se sramujejo svoje narodnosti, da bi izrazili, da so Slovenci ali Slovenke ter pravijo, da so Avstrijci. To je sramota za naš narod, ker ga devate ob dobro in pošteno ime ter postavljate naš narod med avstrijske zverine, ki so morali naš narod kot divjačina po hestah kareti je pa toliko navdušen za Avstrijo, da mu je toliko dobrega storila, je pa lako nje podanik, pa naj pusti druge Slovence pri miru. Pogovori so prišli med Slovenci in Angleži na vse stvari, kakor je navada med sosedi. Pogovor je despol na Avstrijo. Zelo so Slovenci dekalovali, kako je malo vreden njih narod. Angležem se je zdelo malo praveč, ali eden je rekel, da kako morejo govoriti take stvari proti svojemu narodu. Vi delate krivico slovenskim družinam in jim jemljete poštenost, ker so bolj opravičene od nje kot ste vi. Ali nismo vsi ene narodnosti, ali ni nam zibel tekla na isti slovenski grudi kot vam? Ali nismo prišli vsi iz enega kraja v Združene države za boljšim kruhom kot smo ga imeli doma? Ali ste znali vi ameriški jezik, ko ste prišli sem? Ne, pa ga se danes pravilno ne govorite, akoravno je že dosti let pretekle, kar ste zapustili svoj rojstni kraj. Zato se ni treba ponositi nad drugim, ker se tudi vas pozna, kakše narodnosti ste. Kako morete nas nazivati Avstrijci, ko smo že davno darovali precejšnjo svoto za pomoč Jugoslaviji? Vi pa niste prispevali še nič in ne privoščite svojemu narodu svobode. Pravite, da ste druge narodnosti. Zakaj je ne daste v javnost, da jo bo svet spoznal, kaj ste pravzaprav? Kako se nareči imenovati, da si sin slovenske matere in hči slovenske domovine, ko zaničujete svoj rojstni kraj? Vsek narav ljubi svojo rojstno domovino, samo vi ji nasprotujete in pripravljate ga, da niso poštenu ljudje iz slovenskega kraja.

Dragi rojaki in rojakinje, tisto je vam dobro znano, da ima naš narod zelo slabo ime v tujih našelbini, pa to vse zaradi ljudi, ki sami svoj narod dejavajo v nič, in kot se razvidi, ne bo konca prej, da bodo detinčiki prišli v javnost s polnim imenom, da jih bo narod s prstom kazal. Zakaj si ne vzamete drugih narodnosti za vzgled? Oni so složni in napredni in držijo za svojo narodnost. On pravi, da je Poljak ali Slovak ali Čeh, pa se spada pod tisto vladno kot mi. Oni je ne pripoznajo nikdar za pravično vladno in se sramujejo govoriti o nji. Slovenci in Hrvati pa zaničujejo svojo narodnost in se držijo splošne Avstrije, ki smo bili nje sužnji, ki je nas vse okra-

PETER ZENČ

Poročila pravijo, da je bil mehiški bandit Jezus Rentiera ustreljen. Toda Mehikanci imajo življenja kot mačke. Le pomislite, kolikokrat so že počili Villo, celo njegov grob so označili na zemljevidu, pa je še vedno živ.

Črnogorci se puntajo. Nočejo in nočejo pod drugega kralja. Proti Srbom nimajo ničesar, pač pa proti srbskemu kralju. Nam se zdi, da je edini kralj s svojimi podreptniki glavna ovira združenja in bratske ljubezni.

V Ameriki je uveljavljeno prohibicije večje važnosti kot pa znižanje neznosnih cen za živila. Senat bo najprej uveljavil prohibicijsko enforcement postavbo, proti kateri je devet desetih ameriškega naroda, in šele potem, če mu bo ostalo kaj časa, bo uvedel preiskavo, kaj povzroča visoke cene. Samo preiskavo, zapomnite si dobro, cen pa ne bo znižal.

Nerešeni svetovni problemi po sedanjih vojni so podobni divjim živalim, zaprtim v močno kletko. Ameriki senat odklepa kletko, da bi spustil ven eno samo zver — "Šantung vprašanje".

Ne vrganemo, da se mu bo posrečilo. Kakor hitro bodo zveri začele odprta vrata, bodo švigile na prosto, in le malo upanja je, da bi se jim mogel senat ubraniti.

Cleveland ni tako suh kot pravijo. Zvodenela narodna navdušenost še vedno dobi kje kak požirek, da naslednjega dne lažje preganja mačka.

Eden poglavitnih bootleggerjev je njegova debelost, bivši katoliški predsednik, predsednik edinozvečane slovenske politične organizacije v Ameriki, bankir, zadržnik, ekspresednik itd., itd., itd.

Ker je bil že parkrat v Washingtonu in se tika z vsemi vladnimi krogi, mu ni bilo težko dogrniti natančen dan, kdaj bo zaprt pipa v Clevelandu in kdaj bodo ljudje ovili s črnim trakom svoje je pante in keblce.

Še težko prisluzenim denarjem (morda je bilo tudi nekaj "težko" prisluzenih srbskih dinarjev vmes) si je nabavil lepo zalogo opojnega mamona, katerega prodaja sedaj na debelo in drobno, oim, ki so mu najdražji in najbližji srea.

Oblasti mu seveda ne morejo ničesar, ker ima pri sebi slavno karto Slovenske Narode Zmede, katero je sam podpisal in mu najbrže ni bilo treba plačati običajne pristojbine dveh dolarjev.

Enemu cesarju, svoji rodni zemlji in veliki republikli je prisegel vdanost in pokorščino.

Svoji rodni zemlji se je izneveril, ker pridiguje načela, s katerimi se ne strinjajo njegovi rojaki.

Z ameriško vlado dela v navz križu, ker ne vpoštevata njenih naredb.

Zvest je potemtakem, edinole habzburški familiji, ki mu je tako trdo prirasla k sreči, da se sedaj, v tihih temni, ko ga nihče ne vidi, stopi v skrivno shrambo ter se zjoka ob slikah dunajskih rabljev nad minljivostjo tega sveta.

Ali bi ne bil lep škandalček, če bi zaprl voditelja edinoprstne slovenske pol. stranke zaradi šnopsa in drugih podobnih dobrot?

la in pgnala nas s trebulom za kruhom. Bodimo Slovenci, ker smo slovenskega rodu, in ne devajmo svojih rojakov in rojkinj ob ime, ki ga imajo.

Poročevalce.

Finančni odsek.

Belgrad, 24. julija. — Včeraj dopoldne je bila seja finančnega odseka, ki je razpravljala o zakonodaji, ki predlaga, glede poračunske dvanajsete in tretje avgust.

Kako je prišel Weltner do moči

Dejstvo, da je prišel na Ogrskem do moči Jakob Weltner, in sicer po padcu režima Bela Kuna, je znamenje, da se je ogrski delavski razred končno iznebil boljševizma.

Jakob Weltner je načelnik ogrskih sovjetov ter je bil kot tak posredovalec med zaveznički ter komunistično vlado pri pogajanjih, ki so dovedla do resignacije komunistov.

Weltner je star nekako 40 let ter je igral skozi številna leta precejšnjo ulogo v socialističnem gibanju Avstro-Ogrske in v internacionali kot taki.

Pisec tega članka se je sestal z Weltnerjem v Stockholm na Švedskem v decembru leta 1917, takoj po pričetku brest-litovskih pogajanj med Nemčijo in boljševiki. Prišel je v Stockholm v velikem razburjenju radi novega preobrata v zadevah ter prav posebno radi separatnih mirovnihi pogajanj, katere so vzporedili boljševiki. To je bilo v dnevihi, ko je bila Evropa še vedno prepričana, da ne bo mogla Amerika ničesar opraviti ter da bo Nemčija zmagala.

Weltner je despol v Stockholm nekega mrzlega zinskega dne in takoj pihel v mednarodni socialistični urad, da govori s Kamilom Quynsmanom, ki je bil takrat tajnik Mednarodnega socialističnega urada. Njegov namen je bil uveljaviti kake odredbe, potom katerih bi se razveljavilo učinkovanje mirovnihi pogajanj med Nemčijo in boljševiki. Takrat je izgovil naslednje:

Brest-litovska pogajanja so napravila konec upanju, da bo prišlo do splošnega demokratičnega mira v Evropi. Če bo dovoljeno, da pride do sklepa, kot si ga želi Nemčija, bo pomenilo to konec demokratične Evrope in prav posebno konec naših upanj glede demokratičnih reform v Avstro-Ogrski in Nemčiji. Naši imperijalisti hontjo naokrog z večjim ponosom ter večjim zanižanjem v same sebe kot kdaj poprej v pričakovanju, da bodo porazili Rusijo v Brest-Litovsku ter uničili zavezneke na zapadni fronti. Zavezniki bi storili boljše, če bi se po-dizali ter pričeli z gibanjem za splošno mirovna pogajanja. Če ne bodo tega storili, bodo dobili v naslednji spomladni udarec, od katerega se ne bodo opomogli."

Bila je ideja Weltnerja, naj se oživi načrt stockholmske konference ter združi delavce vseh dežel na program, na podlagi katerega naj bi se uveljavilo splošno mir. Weltner je bil prepričan — in pošteno prepričan — da je Nemčija na robu zmag. Da je bilo njegovo prepričanje v gotovi meri utemeljeno, je bilo razvedno takoj naslednji spomlad. Ako so uprizarili Nemei svojo ofenzivo in prišli skoro do Pariza.

Niti Weltner, niti Nemčija nista računala na Združene države, a kot je bil položaj v zimi 1917, so bile sumnje Weltnerja povsem upravičene ter njegova želja, da prepreči posreženje nemških naredb, tako diplomatičnih kot vojaških, je bila izraz pristne želje po demokratičnem miru. Raditega je tudi tako strogo obsodil brest-litovska pogajanja. Govoril je o boljševikihi kot o "neodgovornih pustolovehi" ter obsodil njih opozicijo proti stockholmski konfe-

renci. Ko so ga vprašali, zakaj se niso socialisti v Nemčiji in Avstro-Ogrski poslužili revolucije, ko je postal položaj zelo resen, je Weltner odgovoril:

"Lahko je za vas, zavezniške narode, govoriti o revoluciji v Nemčiji in Avstro-Ogrski, in to prav posebno v sedanjem trenutku, ko so vaše vlade na višku svoje vojaške in politične uglednosti. Nobene revolucije ne bo v Nemčiji, dokler ne bo slednja porazena na bojnem polju. Razvnetega, kako zagotovo imamo, da ne bodo po završeni revoluciji zavezniške vlade padle po nas ter nas zdrobile? Mi ne moremo vzporediti revolucije, dočim bi vi enostavno sedeli poleg ter ploskali. Glavno vprašanje je: Kaj boste storili vi?"

Pričakovanje Weltnerja glede zmage Nemčije se niso izpolnili, a uravnčila so se njegova ugotovila, da ne bo nobene revolucije v centralnih cesarstvih, dokler ne bo porazena Nemčija. To prerokovanje je potrdila zgodovina zadnjega leta. V revoluciji, ki je sledila nato v njegovi lastni deželi je igral ta poznihi, a kljub temu živahni delavski voditelj in urednik precej važno ulogo. Pisec teh vrst je kaj malo domneval, da bo postal slaven človek moč, od katerega se je posloval in zelezniški postaji v Stockholm, ko je skušal ujeti vlak in v Budimposi.

KMETIJE V MISSOURI.

Priložnost kupiti v tem okraju nekaj kmetij v velikosti od 40 do 160 akrov med Slovenci po zmernih cenah.

3400 akrov najfinije ravrine, 800 akrov polja, drugo gozd, začenem prodajati na drobno po 30 akrov in več. Ta zemlja ni bila nikoli na prodaj na male kose. Kos leži ob glavni železniški zvezni mestu z 2500 prebivalci ter je prost vsake povodnji v največjem deževju. Zemlja je črna in temna rujava pesnata ter je vrste katera se pristoja med najbolje za kmetijstvo. Rodovitnost se čeni po pridelkih. Klor želi dobro zemljo po zmernih cenah, ne sme zamuditi, da jo vidi, dokler ni prodana. Slovenci so naseljeni tukaj 10 let, in vsakdo se lahko prepriča o napredku, ako pride v te kraje.

Raste in uspeva vse, kar si kdaj videl, in precej, kar nisi nikoli videl rasti. Vsa žita, trave, dekle, koruza, oba krompirja, fižol, buče, dinje, tudi pavola se prideluje z uspehom. Vse vrste sadje in grozdje: jagode, robide, malbe, Kokoš, prašič, mla in goved so izvir prvotna kmetom v tej deželi. Kokoš plača kmetu v Missouri več letno kot vsi rudokoparji v Colorado, Utah in Nevada. Po izkušnjah izjavljam, da je tukaj vsaj tako ugodno za kmetijstvo, kakor kjerkoli v Ameriki. Za letu ne ni ta dežela, za pridne in izkušene kmete je pa precej dekalov med tukajšnjimi Slovenci, kaj se da napraviti.

Pojasnila daje:
F. GRAM,
(29-30-8) Naylor, Mo.

ROJAKI, NAROČATE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

ANGLESCINA

Učite se angleščine amerikanizirajte se. Čas je tu, ko Amerika pričakuje od nas, da se prilagodimo tej deželi, da pomagamo pri vladni kot volitci in si pomagamo sami do boljnih služb. Voda Slovenske Korespondenčne Šole, Mr. L. A. Slava, se vrne iz Francije, da bi zopet vodil šolo, ki je bila ustanovljena že leta 1907. Imamo svoje lastne tiskane angleške slovnice, učne knjige, katerih ne morete kupiti nikjer drugje. Spisane so tako praktično, da se iz njih naučite več kakor iz drugih slovnici in rečnikov. Šolnina za cel tečaj (Full Course) je deset dolarjev. Na stolne naših rojakov se je že vpisalo v to šolo, vplaite se tudi vi. Izrežite spodnji list in ga polijite še danes.

SLOVENSKA KORESPONDENČNA ŠOLA
(The Slovenian Correspondence School)
6119 ST. CLAIR AVE. (BOX 10) CLEVELAND, OHIO

SLOVENSKA KORESPONDENČNA ŠOLA
6119 ST. CLAIR AVE. (BOX 10), CLEVELAND, OHIO.

POŠLITE MI POJASNILA O VAŠEM POUKU NA SPODNJI NASLOV:

IME _____
CESTA ALI P. O. BOX _____
MESTO _____

Moški in ženske

Ne napravite napake. Zakaj si ne preskrbite najstarejšega, najpoštenjšega, najizkušenejšega in najboljega zdravnika v začetku. Dr. Mullin ima 35 let izkušnje v zdravljenju tisocev in tisocev bolnikov bolnih na najrazličnejše načine. Vred tega je postala najbolj neodvisen zdravnik, pri katerem ne lahko zagovarja za svoje bolezni. Brez skrbi boste dobili pri njem najbolj temeljito zdravljenje in veliko remisije pomoči za vaš denar.

Brezplačna zdravniška preiskava potom stroja. Govori vaš materni jezik. Uradne ure od 9. do 6. V nedeljo od 10. do 2. Dr. E. F. MULLIN

411 - 4th Ave., 2nd Floor, PITTSBURGH, PA.
Nasproti glavni pošti.

